

Gravhøje ved Hjelm Kobbel

Bronzealderens gravplads ved Østersø-kysten af Møn

Velkommen til bronzealderens gravplads ved Hjelm Kobbel - på 1. række med flot udsigt over Østersøen. Fra Nationalmuseets arkiver ved vi, at der i bronzealderen (1.700-500 f. Kr.) blev opført i al fald 10 gravhøje her ved havet, men nu er kun en enkelt tilbage. Området illustrerer på bedste vis, den massive ødelæggelse som efterfølgende fandt sted af ca. 75 % af de 50.000 gravhøje, som det anslås, at bronzealderfolket rejste til deres afdøde over det ganske land.

Tæt ved den bevarede høj lå der indtil midten af 1800-tallet 4 andre høje. Du kan stadig se den udpløjede forhøjning efter den ene høj tæt på skellet, hvor trampstien leder frem til højen. På nabomarken har der også været en høj og på marken ca. 350 m. mod sydvest kendes yderligere 4 gravhøje, som alle er sløjfet.

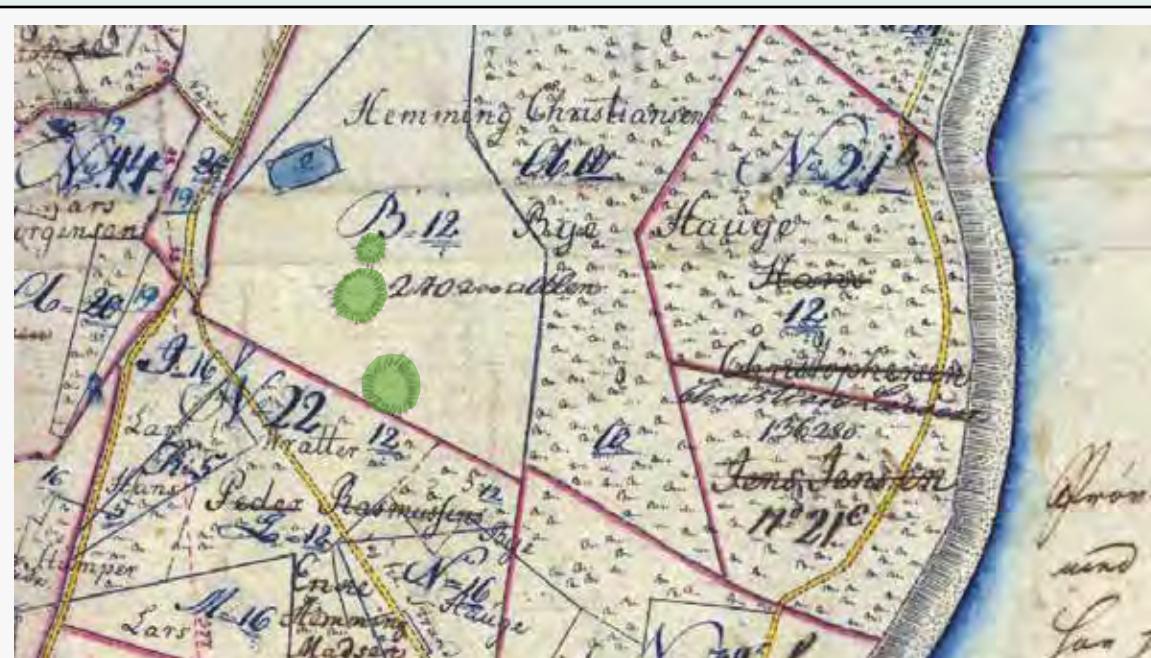

Mange begravelser i en enkelt høj

Gravhøjene består som regel af flere byggefaser - her 3 faser. Ældst er de nederste ligbegravelser i bulkister (udhulede egestammer) i

Arkivoplysninger fortæller at den lokale bonde i 1874 gravede en grøft ind i højen, hvorunder han fandt "stenbunker med brændte ben og bronze-sager". Fundene er ikke bevaret, men repræsenterer helt sikkert gravurner eller stenkister fra yngre bronzealder, som blev anlagt sekundært i højen - se tegningen herunder. Vi må formode, at den bevarede gravhøj stadig rummer de ældste, nederstegrave, som den først blev rejst over.

Det fortælles også, at der er fundet urner fra de andre overopløjede høje. Det bekræftes af et andet fint fund, som fremkom i 1960. Under pløjning af en af de fjernede høje fandtes et fint personligt toiletsæt i bronze. Ragekniven, pincetten og sylen dateres til ca. 800 f. Kr. og har sikkert tilhørt en af de utallige sekundærgrave, som typisk blev nedsat i de gamle høje.

Arkæologer elsker gamle kort

På matrikelkortet fra 1809 ses med grønt 3 af de 4 kendte gravhøje her på marken indtegnet. Derved fås en indikation af sløjfningstidspunktet. Den mid-

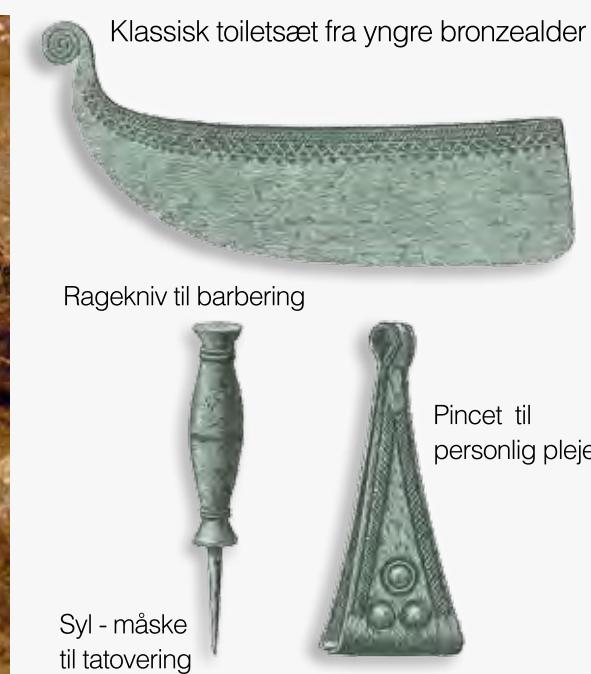
terste høj er den bevarede og højden mod skellet i syd ses stadig overopløjet i marken. Sammen med nutidens luftfoto er gamle kort en fantastisk kilde.

Kort: KMS ©

Højenes mange urnegrave

I yngre bronzealder blev urnegrave helt dominerende. Fotoet herover viser en stensat urne i en høj under udgraving. Gravgaverne blev

mere symboliske da de ofte kom med på bållet. Ovenfor ses et klassisk toiletsæt medgivet som gravgave i yngre bronzealder.

Tegninger fra S. Müller "Vor oldtid", 1897

Burial mounds at Hjelm Kobbel

The preserved burial mound in the field here is just one of the 10 known to have been constructed in the area during the Bronze Age (1700-500 BC). Near the boundary just south of the mound, you can see a ploughed-over tomb from one of the removed mounds. It was only in 1937 that all visible ancient monuments became protected by law.

When the mounds were dug up or ploughed a number of burial urns were found which had secondarily buried in the old mounds. The mounds were typically founded with body burials in coffins of hollowed oak logs. The first graves are probably still at the bottom of the preserved mound. The cadastral map from 1809 on the left shows another 3 mounds in the field.

From the middle of the Bronze Age around 1000 BC the burial custom changed to cremation graves and the former rich grave goods in the oak coffins became more symbolic. Typical grave goods were toiletries in bronze. For men this was often a set with razor, tweezers and awl. Women were usually accompanied by jewellery. It is estimated that Bronze Age people constructed up to 50,000 mounds, but approx. 75% of these have now disappeared.

Grabhügel bei Hjelm Kobbel

Der hier auf dem Feld bewahrte Grabhügel ist nur einer der 10 bekannten Grabhügel, die in dieser Gegend in der Bronzezeit (1.700-500 v. Chr.) errichtet wurden. In der Nähe des Raines unmittelbar südlich des Hügels ist eine abgepflügte Stätte von einem der entfernten Hügel zu sehen. Erst 1937 wurden alle sichtbaren Denkmäler der Urzeit unter den Schutz des Denkmalrechtes gestellt.

Bei Grabungen im Hügel und während des Pflügens wurden mehrere Graburnen von Sekundärbestattungen im Hügel gefunden. Die Hügel wurden typisch mit Leichenbestattungen in Kisten aus ausgehöhlten Eichenstämmen errichtet. Die ersten Gräber befinden sich sicherlich weiterhin am Boden des bewahrten Hügels. Auf der Katasterkarte des Jahres 1809 sind auf dem Feld links noch drei weitere Hügel vermerkt.

Ab der Mittleren Bronzezeit um das Jahr 1.000 v. Chr. änderte sich der Bestattungsbrauch zu Feuerbestattungen und die ehemaligen reichen Grabbeigaben der Eichenkisten wurden daraufhin mehr symbolischer Art. Typische Grabbeigaben bestanden aus Toilettengarnituren aus Bronze. Für den Mann bestanden sie oft aus Schabmesser zum Rasieren, Pinzette und Aehle und die Frauen bekamen Schmuck mit in das Grab gelegt.

Man veranschlagt, dass die Bevölkerung der Bronzezeit bis zu 50.000 Grabhügel errichtete. Davon sind heute jedoch ca. 75 % verschwunden.

